

**Handläggare**  
Karolina Landowska  
Telefon: 08-508 35 509  
Marita Johansson  
Telefon: 08-508 35 562

**Till**  
Arbetsmarknadsnämnden  
den 30 augusti 2016

**Ärende 8**

## **Yttrande över remiss av ”Nyanlända och asylsökande i Stockholms stad”**

### **Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut**

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar justera paragrafen omedelbart.

Arjun Bakshi  
arbetsmarknadsdirektör

Karin Eriksson Bech  
utvecklingschef

### **Sammanfattning**

Välfärdsutvecklingsavdelningen på stadsledningskontoret har utarbetat ett förslag gällande arbetet med nyanlända och asylsökande i Stockholms stad. Förslaget presenteras i ett tjänsteutlåtande som har remitterats till stadens nämnder och bolag för yttrande, däribland arbetsmarknadsnämnden. I förslaget presenteras dels förslag avseende mer akuta frågor som boendefrågor och medelsfördelning, dels inriktning och tidplan för fortsatt översyn gällande hur arbetet med nyanlända och asylsökande kan utvecklas och samordnas. Slutligen presenteras även ett antal uppdrag till olika aktörer inom staden.

Arbetsmarknadsförvaltningen har tagit del av stadsledningskontorets förslag och konstaterar inledningsvis att flyktingsituationen i världen men även förändrade lagar och regelverk på flyktingområdet gör att flyktingmottagandet förändras snabbt vilket gör behoven i staden svårbedömda. En del av de förutsättningar som rådde så sent som våren 2016 förändras till exempel snabbt med anledning av ny lagstiftning om tillfälliga

uppehållstillstånd. Migrationsverket skriver nu under sommaren kraftigt ner prognoserna för mottagandet i landet 2016. Arbetsmarknadsförvaltningen ställer sig i princip bakom intentionerna i ärendet men ser att prognoser och behov återkommande behöver tas upp till förnyad bedömning och att staden löpande behöver ha stor flexibilitet i sin planering.

Arbetsmarknadsförvaltningen vill peka på att olika ersättning för generalschablonen gäller beroende på när en person blivit mottagen i kommunen. Förvaltningen anser vidare att det tydligare kan framgå hur stadsdelsnämnderna förväntas använda de medel som tillförts i fördelningen av generalschablonen för att skapa bättre förutsättningar för nyanländas långsiktiga etablering i staden.

I avsnittet gällande inriktning och tidplan för fortsatt översyn av det mer långsiktiga arbetet med nyanlända anser förvaltningen att det tydligt bör framgå att frågor gällande vuxenutbildning och arbetsmarknad ska belysas i den fortsatta översynen. Utbildning och arbete är grundläggande frågor för en långsiktig etablering. Att tillgodose nyanländas sociala behov och behov av bostad är självklart väldigt viktiga frågor som ska prioriteras inledningsvis. Förvaltningen anser dock att stadens fortsatta arbete måste inkludera ett mer långsiktigt perspektiv där bostad och socialt stöd är ett första steg i individens etablering men där utbildning och arbete är förutsättningar för att etableringen ska bli långsiktigt framgångsrik. Mot bakgrund av detta vill förvaltningen betona vikten av ett resonemang om hur vuxenutbildningen, arbetsmarknadsverksamheter och sfi ska inkluderas i det stadsövergripande arbetet med nyanlända och asylsökande.

När det gäller de uppdrag till olika aktörer som föreslås i ärendet ställer sig förvaltningen bakom de förslag till beslut om uppdrag som åläggs arbetsmarknadsnämndens verksamhet och har inga invändningar mot de uppdrag som i övrigt presenteras.

### **Ärendets beredning**

Ärendet har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben i samverkan med enheten för flyktingfrågor, ekonomistaben samt SFI Stockholm.

### **Bakgrund**

Under år 2015 ökade antalet flyktingar i världen till de högsta nivåerna i modern tid. Majoriteten av flyktingar som flydde till Sverige och andra europeiska länder kom på grund av konflikter i Mellanöstern och Afrika. Antalet asylsökande flyktingar som

anlände till Sverige kulminerade under hösten 2015 för att sedan minska kraftigt efter införandet av utökade gränskontroller från november 2015.

### **Migrationsverkets prognoser**

I migrationsverkets prognos från februari 2016 presenteras tre beräkningsalternativ för hur många asylsökande som kommer till Sverige 2016. Det högre alternativet ligger på 140 000 asylsökande, varav 27 000 ensamkommande barn. Det lägre alternativet ligger på 70 000 asylsökande, varav 12 000 ensamkommande barn. Ett mellanalternativ på 100 000 asylsökande, varav 18 000 ensamkommande barn, har använts som grund för verksamhetsberäkningarna i prognosen.

Migrationsverket skriver i februariprognosen att antalet personer som kommer att behöva bosättning i en kommun kommer att öka betydligt under de kommande åren – cirka 160 000 personer fördelat på 2016 och 2017. Dessa är personer som beviljats skydd samt deras anhöriga. Det här kommer att ställa stora krav på kommunerna i form av bostadsförsörjning och skolgång, samt på Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag. Samtidigt är cirka en tredjedel av de inskrivna i Migrationsverkets mottagningssystem i skolåldern, vilket ställer ytterligare krav på kommuner att erbjuda skolplatser till alla.

Migrationsverket har haft i uppdrag att ta fram en ny modell för anvisning till kommuner av asylsökande ensamkommande barn och unga. Den nya modellen presenterades den 1 april 2016. I den nya modellen ska ensamkommande barn och unga anvisas till alla kommuner utifrån en fastställd andel. Samtliga kommuner tilldelas en andel som anges i promille. Alla anvisningar, även de som sker på grund av anknytning inkluderas i andelen. Detta är betydelsefullt för Stockholms stad som har haft många anknytningsplaceringar. Platsbehovet på nationell nivå uppdateras vid varje prognos från Migrationsverket. Stockholms promilletal är 79,66 vilket betyder att om Migrationsverket tar emot 27 000 barn ska Stockholm tillhandahålla 2 151 platser, vid 18 000 mottagna tillhandahålls 1 434 platser och vid 12 000 mottagna barn ska staden tillhandahålla 956 platser.

### **Aktuell lagstiftning och uppdrag avseende nyanlända och asylsökande**

Arbetsförmedlingen har sedan december 2010 uppdraget att tillhandahålla etableringsinsatser för nyanlända som omfattas av lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända

invandrare. Nyanländas rätt till ersättning regleras i Förordning (2010:407) om ersättning till vissa nyanlända invandrare.

Syftet med lagstiftningen är att underlätta och påskynda målgruppens etablering i arbets- och samhällslivet. Enligt lagen ska insatserna ge de nyanlända förutsättningar för egenförsörjning och stärka aktivt deltagande i arbets- och samhällsliv. Etableringsplanen ska omfatta högst 24 månader och minst innehålla:

- Utbildning i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning för den som har rätt att delta i sådan utbildning enligt skollagen (2010:800),
- Samhällsorientering (2010:1138)
- Aktiviteter för att underlätta och påskynda den nyanländes etablering i arbetslivet. (2014:952).

Den 1 mars 2016 trädde en ny lag i kraft som innebär ett gemensamt ansvar för mottagandet av nyanlända, lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Enligt lagen är en kommun skyldig att efter anvisning ta emot nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd i enlighet med det kommunal som framgår av förordningen (2016:40) om fördelning av anvisningar till kommuner. Kommunen har ansvar för mottagande, bostadsförsörjning, undervisning i svenska (sfi), samhällsorientering och annan vuxenutbildning, skola, barnomsorg och insatser inom det sociala området samt ett informationsansvar i enlighet med det som gäller samtliga kommuninvånare (Förvaltningslagen, 1986:223). Länsstyrelsen har fastställt fördelningstal för alla kommuner och Stockholms stad ska under 2016 ta emot 2 810 nyanlända på anvisning **utöver** de nyanlända som själva ordnar ett boende i staden (så kallade EBO).

Arbetsmarknadsnämnden har ansvaret för:

- övergripande ansvar för flyktingsamordningen i staden
- arbetsmarknadsfrågor för nyanlända som inte omfattas av etableringen
- SFI och annan vuxenutbildning
- samhällsorientering för nyanlända
- Duo Stockholm, ett samarbete med Individuell Människohjälp, där möten skapas mellan nyanlända och etablerade svenskar för att skapa en kontakt med det svenska samhället.

Stockholms stad har genom arbetsmarknadsförvaltningen tecknat en lokal överenskommelse med Arbetsförmedlingen avseende arbetet med nyanlända som tillhör etableringen. Den lokala

överenskommelsen har upprättats i samverkan med berörda förvaltningar i Stockholms stad. Överenskommelsens syfte är att säkerställa att deltagare i etableringen inte faller mellan stolarna utan att befintliga resurser hos respektive part används så effektivt som möjligt.

Målen med den lokala överenskommelsen är:

- Nyanländas etablering skall bli effektivare och de nyanländas resurser och kompetenser ska bättre tillvaratas.
- Tydliggöra ansvarsområden och effektivisera handläggningen av ärenden.
- Utveckla och gemensamt ta ansvar för insatser riktade till nyanlända.
- Bidra till en gemensam behovsbild och gemensam målsättning gällande insatser för att nå uppsatta mål.
- Definiera aktörernas specifika roller och ansvar samt synliggöra behovet av utvecklings- och kvalitetsarbete.
- Möjliggöra smidigt samarbete och gemensam planering mellan handläggare från Stockholms stad och Arbetsförmedlingen.

Socialnämnden i Stockholms stad har från och med år 2015 det övergripande uppdraget i staden att ansvara för att de nyanlända som *fått uppehållstillstånd* och anvisas till kommunen från Migrationsverket, får boende och praktiskt stöd, samhällsinformation samt initialt ekonomiskt bistånd innan Arbetsförmedlingens etablering påbörjas. Totalt matchades 134 personer mot lägenheter förra året. Arbetet utfördes i nära samverkan med Stiftelsen Hotellhem i Stockholm (SHIS) stadsdelsnämnderna och arbetsmarknadsnämnden.

### Övergripande riktlinjer för flyktingmottagande i Stockholms stad

I samband med budget för år 2015 gavs arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att ta fram övergripande riktlinjer för flyktingmottagandet i staden. En stadsövergripande styrgrupp tillsattes för uppdraget. Styrgruppen konstaterade att ansvaret för stadens flyktingmottagande är fördelat på ett flertal aktörer, men att berörda aktörer har former och antagna riktlinjer för sitt arbete. Behovet var istället att i första hand tydliggöra den ansvarsfördelning som finns i staden. Bedömningen var att det först och främst behövdes ett underlag i form av en kartläggande rapport för att spegla rådande organisation och strukturer. En sådan rapport togs därför fram som ett underlag för fortsatt arbete med översyn av stadens organisation.

Uppdraget rapporterades till arbetsmarknadsnämnden i december 2015 i en rapport. Rapporten visade en kartläggning av Stockholms stads arbete med nyanlända där uppdrag, ansvarsfördelning, arbetsinsatser och behov hos målgruppen nyanlända presenterades.

### **Översyn av flyktingmottagande samt samordningen av stadens arbete med integrations- och flyktingfrågor**

Under 2015 fick flyktingfrågan ökad aktualitet och tyngd, vilket inom staden bland annat har inneburit att kommunstyrelsen i stadens budget för 2016 fick i uppdrag att skyndsamt genomföra en översyn av flyktingmottagandet i samråd med stadsdelsnämnderna, socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden, överförmyndarnämnden, exploateringsnämnden, utbildningsnämnden samt Stockholms stadshus AB. Syftet är att säkerställa en ändamålsenlig organisation, process, resursfördelning samt uppföljning för flyktingmottagandet. I enlighet med budgetuppdragen till kommunstyrelsen 2016 har stadsledningskontoret förstärkt organisationen med en projektorganisation för översyn av det samlade flyktingmottagandet i staden. Inom projektet behandlas även det närliggande budgetuppdraget att utreda hur samordning av stadens arbete med integrations- och flyktingfrågor kan utvecklas och organiseras för att på bästa sätt skapa förutsättningar för ett bra mottagande och för etablering i arbetsliv och samhälle.

### **Ärendet**

Stadsledningskontoret skriver i sitt tjänsteutlåtande att det ökande antal människor som är på flykt i världen och söker sig till Sverige och Stockholm ställer krav på att säkerställa stadens processer och insatser i mottagandet av asylsökande och nyanlända. Det sammantagna mottagandet i staden ska skapa goda förutsättningar för de nya personerna att etablera sig i Stockholm. I en stor och komplex organisation som Stockholms stad ställer det stora krav på att arbeta mot samma mål och i god samverkan, med både interna och externa parter.

### **Asylsökande vuxna och familjer**

I staden befinner sig enligt Migrationsverkets statistik den 1 mars 2016, 1 121 asylsökande personer som bor på Migrationsverkets asylboenden (ABO) i Farsta, 5 087 asylsökande personer som bor i eget boende (EBO), oftast inneboende hos släkt eller vänner samt, 1 903 personer i övrigt boende varav 1 892 är ensamkommande asylsökande barn placerade av socialtjänsten. Migrationsverket har det övergripande ansvaret för vuxna och familjer inom målgruppen medan socialtjänsten har ansvaret för ensamkommande asylsökande barn. Vuxna och familjer påverkar staden så tillvida att barn i

målgruppen går i skola och de kan behöva söka hjälp hos individ- och familjeomsorgen inom socialtjänsten.

### Ensamkommande barn

#### **Asylsökande ensamkommande barn som ger sig till känna i Stockholm**

När ett ensamkommande barn kommer till Sverige och ger sig till känna för någon myndighet ska en social utredning inledas. Ett beslut fattas om placering på tillfälligt boende tills Migrationsverket kan anvisa en kommun för barnet. I Stockholm ligger ansvaret för utredning och placering på stadens socialjour. Barn under 14 år placeras i första hand i jourhem och barn över 14 i gruppboende. Den 21 mars 2016 hade 42 barn placerats på de ankomstboende som socialnämnden driver. Det tar cirka tre dagar mellan ankomst och Migrationsverkets anvisning.

#### **Asylsökande ensamkommande barn som anvisas till Stockholm**

Asylsökande ensamkommande barn anvisas också till Stockholm från Migrationsverket enligt en fördelning från Länsstyrelsen. Ytterligare ett antal barn anvisas dessutom utifrån anknytning till staden. Barnen anvisas från Migrationsverket till socialjouren som i sin tur delar ut barnet för handläggning på stadsdelsnämndernas socialtjänst. Socialtjänsten på stadsdelsnämnderna ansvarar för placering i boenden och omvårdnad samt för att en god man utses. Socialnämnden ansvarar för drift och utbyggnad av hem för vård och boenden (HVB).

### Nyanlända vuxna och familjer som beviljats uppehållstillstånd

För att de nyanlända som enligt den nya bosättningslagen (2016:38) kommer att anvisas till Stockholm, ska ges goda möjligheter att etablera sig, behöver staden skapa goda förutsättningar för boende, utbildning, arbetstillfällen, och annan relevant service. Socialnämnden ansvarar från och med 2015 för det sociala stöd som de anvisade nyanlända är i behov av. Detta är speciellt viktigt för att glappet mellan tiden från inflytt i kommunen och etableringsinsatser hos Arbetsförmedlingen ska bli så kort som möjligt. När den nyanlända går in i etableringsinsatser utgår en statlig etableringsersättning till personen för att täcka dennes uppehälle.

### Boende

Ett första led i mottagandet är att tillhandahålla boende. I budget 2016 gavs socialnämnden ansvar för att tillse att de nyanlända som anvisas staden från anläggningsboenden erbjuds boende. I socialnämndens reglemente framgår att nämnden är ansvarig för mottagande av ensamkommande asylsökande barn och ungdomar

från det att de ankommer till staden till dess att de av Migrationsverket anvisas och flyttar till annan kommun. Socialnämnden ska också tillhandahålla boende för ensamkommande asylsökande barn och ungdomar samt för barn och ungdomar som fått permanent uppehållstillstånd. Utöver det så ska socialnämnden i enlighet med nämndens reglemente erbjuda boende, praktiskt stöd, initialt ekonomiskt bistånd och initial samhällsintroduktion till nyanlända flyktingar som kommer till staden enligt överenskommelse om mottagning från anläggningsboende.

I budget 2016 gavs Stiftelsen hotellhem i Stockholm (SHIS) i uppdrag att tillsammans med socialnämnden bistå nyanlända med bostad. SHIS är stadens bostadssociala resurs som har uppdraget att tillhandahålla bostäder till personer som av olika sociala skäl inte har tillgång till den ordinarie bostadsmarknaden. För detta ändamål ska AB Stockholms hem överlåta ett antal bostäder till SHIS varje år. Socialnämnden ansvarar för uppföljning av SHIS hotellhemsverksamhet.

#### Följder av aktuella lagändringar

Den nya bosättningslagen (2016:38) från 1 mars 2016 innebär att stadens åtagande när det gäller antalet nyanlända personer som ska beredas boende, ökar kraftigt från 134 personer 2015 till 2 810 personer 2016, vilket innebär ett stort ekonomiskt åtagande samt att stora krav ställs på stadens organisation. Den nya lagen ersätter tidigare överenskommelser om mottagning av nyanlända med en skyldighet att ta emot nyanlända som anvisas, inom två månader från anvisningen sker. Därför krävs resursförstärkningar samt en mycket väl utvecklad samverkan mellan alla berörda parter. Inför 2017 och 2018 finns fortfarande osäkerhet kring antal personer som kommer anvisas men antalet kommer sannolikt vara minst lika stort som 2016.

I syfte att säkerställa samordning och genomförande har kommunstyrelsen förstärkt organisationen med en samordningsfunktion. Efter samråd med socialnämnden och samordningsfunktionen på kommunstyrelsen beställer SHIS boenden.

#### Utbildningslokaler

Utbildningsnämnden har den 14 januari 2016 ansökt hos kommunstyrelsen (dnr 122-72/2016) om rätt att under 2016 besluta om paviljongetableringar till ett hyreshöjande belopp om totalt 80,7 miljoner kronor. Avsikten är att snabbt få fram undervisningslokaler



för det ökande antal asylsökande och ensamkommande flyktingbarn. Många av dessa är i grundskole- och gymnasieålder. Nämnden beräknar ett behov om 4 200 nya platser under 2016, varav 2 800 platser för grundskolan och 1 400 platser för gymnasiekolan.

#### Fördelning av extra statsbidrag med anledning av flyktingsituationen

Regeringen beslutade 17 december 2015 om att tilldela totalt 9,8 miljarder kronor som tillfälligt stöd till kommuner och landsting med anledning av flyktingsituationen. Stödet betalades ut 2015 men ska täcka kostnader som uppstår både 2015 och 2016. Stockholms stad tilldelades 363,6 mnkr. Av dessa kan 335,6 mnkr användas under 2016 (enligt gällande redovisningsregler bokfördes resterande på 2015). Anslaget får användas för bidrag till kommunens hantering av flyktingsituationen för att minska trycket på den kommunala ekonomin.

Statsbidraget från 2015 är i den formen det utbetalades ett engångsbidrag och är därför inte lämpligt att använda till löpande driftskostnader, längre projekt eller investeringar som inte kan genomföras direkt. Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen fördelar medlen enligt följande.

<b>Generellt statsbidrag med anledning av flyktingsituationen 2015-2016</b>	<b>Mnkr</b>
Totalt	363,6
Bokfört 2015	-28,0
Återstår 2016	335,6
<b>Användningsområden</b>	
<b>Finansering av investeringar för boende</b> <i>(t ex planera och iordningställa mark och annan grundläggning för att möjliggöra ianspråktagande av en byggrätt)</i>	200,0
<b>Kostnader för bovärdar och bevakning m.m.</b> <i>Till Socialnämnden för anslag till SHIS</i>	32,0
<b>Utrednings- och utbildningskostnader SLK välfärdsutveckling</b>	5,0
<b>Utrednings- och utbildningskostnader SLK stadsutveckling</b>	5,0
<b>Förstärkt utbildning för gode män Överförmyndarnämnden</b>	2,6
<b>Förstärkning av handläggning Överförmyndarnämnden</b>	5,0
<b>Utbildnings- och utvecklingsinsatser Idrottsnämnden</b> <i>(t ex korta projekt eller uppstart, inventering eller mobilisering inför kommande projekt, översättning, tillfällig personalförstärkning, utbildning, kompetensutveckling, extra stöd till ideella aktörer)</i>	5,0

<b>Utbildnings- och utvecklingsinsatser Kulturnämnden</b> <i>(t ex korta projekt eller uppstart, inventering eller mobilisering inför kommande projekt, översättning, tillfällig personalförstärkning, utbildning, kompetensutveckling, extra stöd till ideella aktörer)</i>	5,0
<b>Utbildnings- och utvecklingsinsatser Utbildningsnämnden</b> <i>(t ex korta projekt eller uppstart, inventering eller mobilisering inför kommande projekt, översättning, tillfällig personalförstärkning, utbildning, kompetensutveckling, extra stöd till ideella aktörer)</i>	4,0
<b>Utbildnings- och utvecklingsinsatser Arbetsmarknadsnämnden</b> <i>(t ex korta projekt eller uppstart, inventering eller mobilisering inför kommande projekt, översättning, tillfällig personalförstärkning, utbildning, kompetensutveckling, extra stöd till ideella aktörer)</i>	4,0
<b>Utbildnings- och utvecklingsinsatser Socialnämnden</b> <i>(t ex korta projekt eller uppstart, inventering eller mobilisering inför kommande projekt, översättning, tillfällig personalförstärkning, utbildning, kompetensutveckling, extra stöd till ideella aktörer)</i>	4,0
<b>Förstärkning stadsdelsnämnderna</b> <i>(t ex tillfällig förstärkning/inhyrning socialsekreterare, täckning av placeringskostnader, uppstart av nya enheter, kompetensutveckling, trygghetsinsatser)</i> <i>Fördelas utifrån andel mottagna ensamkommande barn 2015</i>	61,0
<b>Förstärkning Farsta stadsdelsnämnd</b> <i>För extra kostnader i förbindelse med boende på Migrationsverkets asylboenden i stadsdelsområdet.</i>	3,0
<b>Totalt</b>	<b>335,6</b>

### Fördelning av generalschablon

Migrationsverket betalar ut en ersättning till kommunen för etablering och introduktion för nyanlända personer ("generalschablonen"). Ersättning betalas ut automatiskt för varje nyanländ med uppehållstillstånd som tas emot av kommunen. Ersättningen betalas ut under en tvåårsperiod och ska täcka kostnader för etableringsinsatser för nyanlända personer:

- mottagande och praktisk hjälp vid bosättning
- särskilda introduktionsinsatser eller merkostnader i skola, förskola, fritidshem och barnomsorg med mera
- utbildning i svenska för invandrare (sfi)
- samhällsorientering
- tolk
- andra kommunala insatser för att underlätta etablering i samhället
- vissa kostnader för ekonomiskt bistånd och administration.

Från och med 1 januari 2016 höjdes schablonen från 83 100 kr år till 125 000 kr per person i åldern 0-64 år. (Från 52 000 kr till

78 200 kr för personer över 65 år). Fram till och med 2015 har generalschablonen fördelats till stadsdelsnämnderna, efter avdrag för sfi och samhällsorientering (för personer 20-64 år) och avdrag för viss hantering av särskilt förordnade vårdnadshavare inom överförmyndarnämnden (för personer 0-19 år).

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för den praktiska hanteringen och fördelningen. Stadsdelsnämndernas andelar har överförs löpande medan gjorda avdrag ingått i arbetsmarknadsnämndens intäktskrav, vilket skapat utrymme för användning i stadens budget. (Dock har avdraget för samhällsorientering, 5 500 kr per person, kvarstått hos arbetsmarknadsnämnden för finansiering av verksamheten).

Till och med 2015 har hela schablonbeloppet för personer över 65 år ingått i arbetsmarknadsnämndens intäktskrav.

Stadsledningskontoret föreslår att schablonbeloppet i sin helhet överförs till stadsdelsnämnderna. (Av de 2 810 personer som kommer att tas emot i Stockholm under 2016 väntas dock ett litet antal vara över 65 år.)

#### Fördelning av generalschablon

		2015		2016	
		Schablon- belopp	Andel	Schablon- belopp	Andel
<b>0-19 år</b>	Till stadsdelsnämnderna	72 804	87,6 %	109 512	87,6 %
	För kostnader hos överförmyndaren*	10 296	12,4 %	15 488	12,4 %
<b>Totalt</b>		<b>83 100</b>	<b>100 %</b>	<b>125 000</b>	<b>100 %</b>

		2015		2016	
		Schablon- belopp	Andel	Schablon- belopp	Andel
<b>20-64 år</b>	Till stadsdelsnämnderna	38 725	46,6 %	65 500	52,4 %
	För sfi*	38 875	46,8 %	39 000	31,2 %
	Till arbetsmarknadsnämnden för samhällsorientering	5 500	6,6 %	5 500	4,4 %
	För kostnader för initiala insatser på enheten för nyanlända (inklusive försörjningsstöd)*			15 000	12,0 %
<b>Totalt</b>		<b>83 100</b>	<b>100 %</b>	<b>125 000</b>	<b>100 %</b>

		2015		2016	
		Schablon- belopp	Andel	Schablon- belopp	Andel
<b>65- år</b>	Fördelas inte, utan utgör del av arbetsmarknadsnämndens intäktskrav	52 000	100 %		
	Till stadsdelsnämnderna			78 200	100 %
<b>Totalt</b>		<b>52 000</b>	<b>100 %</b>	<b>78 200</b>	<b>100 %</b>

\* Beloppet utgör del av arbetsmarknadsnämndens intäktskrav, vilket skapar budgetutrymme för central fördelning av medel till aktuell nämnd/verksamhet.

### Stadsdelsnämndernas kostnader

Stadsdelsnämndernas kostnader för mottagning av nyanlända består till största del av:

- *För ensamkommande barn*  
Handläggning/utredning/personal (kan ej återsökas), placeringar (utöver de 1 900 kr/dygn som kan återsökas) samt övrigt där behov uppstår.
- *För övriga/vuxna och generellt*  
Handläggning/utredning/personal, ekonomiskt bistånd, placeringar individ- och familjeomsorgen, trygghetsinsatser (t ex för att hantera trångboddhet och skapa fritidsaktiviteter för unga) samt övrigt där behov uppstår.

### Ny enhet inom socialnämnden

Socialnämnden skapar under 2016 en ny enhet/etableringskontor för mottagande av kvotflyktingar och de nyanlända som anvisas till kommunen efter att ha bott på anläggningsboende och väntar på att påbörja etablering i Arbetsförmedlingens regi. Migrationsverket betalar ut en automatisk ersättning (för närvarande 7 500 kr för vuxna nyanlända som kommer från ett anläggningsboende/ABO) för att täcka kommunens kostnader för ekonomiskt bistånd innan etableringen påbörjas. Den nya enhetens kostnader består till största del av ekonomiskt bistånd, handläggning, samhällsvägledning, tolktjänster, administration och lokaler. Stadsledningskontoret föreslår att enheten finansieras genom delar av generalschablonen, och att en del av schablonen därför tillfaller arbetsmarknadsnämndens intäktskrav för att skapa budgetutrymme för verksamheten.

Arbetsmarknadsnämndens intäktskrav för 2016 justeras utifrån den föreslagna fördelningen.

Översyn av flyktingmottagande samt samordningen av stadens arbete med integrations- och flyktingfrågor  
Stadsledningskontoret har i enlighet med uppdraget i budget för år 2016 påbörjat en översyn av flyktingmottagandet samt samordningen av stadens arbete med integrations- och flyktingfrågor. Målet med översynen är:

- Nyanlända flyktingar, inklusive ensamkommande barn ges goda möjligheter att etablera sig i Stockholm genom att staden skapar förutsättningar för boende, utbildning, arbetstillfällen, och annan relevant service.
- Mottagande av flyktingar bidrar till ett socialt hållbart Stockholm.

Detta ska ske genom att en ändamålsenlig organisation, process och resursfördelning för flyktingmottagandet säkerställs. Vidare ska översynen besvara frågor gällande flyktingmottagandet och fastställa behov av utveckling och/eller utredning. Detta ska definieras och organiseras i delprojekt inom ramen för översynen. Ett system för uppföljning och utvärdering av mottagandet och etablering av nyanlända flyktingar ska tas fram. Slutligen ska översynen även resultera i att samverka med andra berörda myndigheter utvecklas och tydliggörs.

Översynen gäller stadens samlade insatser till de barn, vuxna och familjer som kommer som asylsökande eller nyanlända till staden. Översynen genomförs i projektform.

#### Övriga uppdrag till berörda nämnder

Inom projektet *Översyn av flyktingmottagandet* har ett antal utvecklingsbehov gällande stadens mottagande och insatser för nyanlända och asylsökande definierats. Nedan föreslås uppdrag till berörda nämnder att starta eller fortsätta utvecklingsarbete med de frågor som definierats inom projektorganisationen. Uppdragen ska återrapporteras inom projektet för översynen. Följande uppdrag identifieras:

#### **Initialt socialt stöd**

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen uppmanar socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna att skyndsamt definiera och utforma ett likartat socialt stöd i hela staden, med särskilt fokus på barnperspektivet.

#### **Akut och jourboende för nyanlända**

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen uppmanar socialnämnden att i samarbete med SHIS och stadsdelsnämnderna i

enlighet med budgetuppdraget se över och öka tillgången på tillfälliga boenden för familjer.

### **Fler asylsökande och nyanlända barn och ungdomar på stadens gator**

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen uppmanar socialnämnden att tillsammans med stadsdelsnämnderna stärka arbetet riktat mot ensamkommande barn som vistas i stadens riskmiljöer och utvecklar insatser anpassade för gruppen. Till grund för detta ska den kartläggning som tagits fram av länsstyrelsen användas.

### **Anhöriga till ensamkommande flyktingbarn**

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att uppmana socialnämnden att söka goda exempel på arbete med ensamkommande när anhöriga anländer och ta fram underlag för kvalitetsutveckling av det arbetet Stockholm.

### **Samverkan**

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen uppmanar till intensifierad samverkan mellan utbildning- och arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, stadsdelsnämnden när det gäller verksamhet för nyanlända barn och ungdomar.

### **Skola och utbildning**

Det har varit en stor utmaning att rekrytera personal till skolorna. Personalavdelningen och grundskoleavdelningen har därför tillsammans arbetat med rekrytering av pensionerade lärare till undervisningsgrupper för nyanlända och som stöd till rektorer. Utbildningsnämnden arbetar med att säkerställa alla nyanlända elevers möjligheter att utvecklas språkligt, kunskapsmässigt och socialt. Undervisning, både metodik och kompetens, måste utvecklas för äldre nyanlända elever som saknar skolbakgrund.

Det är angeläget att utbildningsnämnden fortsätter utveckla samarbetet med arbetsmarknad, kultur och idrottsnämnden kring integration, hälsa, värdeprocesser och förståelse av det svenska samhällets möjligheter och normer, samt motivation till studier och yrkesutbildningar.

### **Samverkan utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden**

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att uppmana utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden att utreda om en kombinerad gymnasieskola och vuxenutbildning kan bedrivas i staden.

### **Samhällsorienterande aktiviteter**

Det finns önskemål från utbildningsnämnden att arbetsmarknadsnämnden erbjuder arbetsmarknadsrelaterade och samhällsorienterande aktiviteter för ensamkommande ungdomar som ett komplement till den språkintruktionsundervisning som bedrivs vid Sprintgymnasierna och vid Enskede Gårds gymnasium. Jobbtorg Stockholm skulle kunna erbjuda insatser med en kombination av arbetsmarknadskunskap, samhällsorientering och vägledande insatser. Detta görs i liten skala inom verksamhetens ”*Ung i Centrum*” men skulle kunna skalas upp. Även insatser som information om värdegrund, demokrati, normer och genus skulle kunna inkluderas. Detta skulle kunna vara av stort värde för många av ungdomarna men ligger idag utanför arbetsmarknadsnämndens ansvarsområde.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att uppmana arbetsmarknadsnämnden att i samverkan med utbildningsnämnden utreda detta närmare.

### **Samverkan med civila samhället**

I det arbetet med att definiera socialt stöd för nyanlända och i inventeringen av verksamheter/aktiviteter för nyanlända ungdomar kommer samverkan med civilsamhället vara ett fokusområde. Staden har för avsikt att utveckla och bredda dialogen med idéburen sektor bland annat genom att föra dialog om den lokala överenskommelsen som togs fram mellan Stockholms stad och den idéburna sektorn 2011. Att inbegripa asylsökande och nyanlända inom ramen för det arbete som görs inom överenskommelsen ger goda möjligheter till stadga och hållbarhet i stadens samarbete med det civila samhället.

### **Gode män och överförmyndarnämnden**

Behoven av gode män för ensamkommande flyktingbarn har ökat mycket kraftigt jämfört med tidigare år. Positivt är att många vill bli gode män för flyktingbarn. Det har därför inte varit svårt att rekrytera till ensamkommande barn. De många nya gode män som tillkommit för ensamkommande barn skulle behöva erbjudas mer utbildning och fortlöpande information.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att uppmana överförmyndarnämnden att förstärka utbildning och stöd för gode män.

### Stadsledningskontorets förslag

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande:

1. Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen upprätta ett principavtal med Stiftelsen hotellhem i Stockholm avseende boenden för nyanlända i enlighet med vad som framgår av detta utlåtande.
2. Stockholm Stadshus AB uppmanas att ge AB Stockholmshem i uppdrag att projektera och ta fram boendelösningar för nyanlända i enlighet vad som framgår av detta utlåtande.
3. Godkänna utbildningsnämndens begäran att fatta genomförandebeslut för paviljongetablering upp till ett hyreshöjande belopp om totalt 80, 7 mnkr per år. Detta ska beaktas i 2017 års budget.
4. *Fördela statsbidragen i enlighet med vad som framgår av detta tjänsteutlåtande*
5. Nämndernas budgetar justeras för ökade kostnader med 135,6 mnkr enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Finansiering sker genom utökade generella statsbidrag och utjämning under Finansförvaltning.
6. Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna, socialnämnden samt trafiknämnden ska bistå i utbyggnaden av modulhus och andra boenden för nyanlända.
7. Generalschablonen fördelas i enlighet med vad som framgår i detta tjänsteutlåtande.
8. Inriktning och tidsplan på projektet *Översyn av flyktningmottagandet godkänns.*
9. Socialnämnden, *arbetsmarknadsnämnden* och stadsdelsnämnderna ska i samarbete med kommunstyrelsen definiera och utforma ett likartat socialt stöd för nyanlända, med särskilt fokus på barnperspektivet.
10. Socialnämnden ska i samarbete med SHIS och stadsdelsnämnderna se över och öka tillgången på tillfälliga



boenden för bland annat nyanlända familjer med osäkra boendeförhållanden

11. Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna stärka arbetet riktat mot ensamkommande barn som vistas i stadens riskmiljöer och utveckla insatser för gruppen
12. Socialnämnden ska ta fram kunskapsunderlag för att säkerställa en kvalitetsutveckling av arbetet med ensamkommande barn när anhöriga anländer.
13. Utbildningsnämnden, *arbetsmarknadsnämnden*, idrottsnämnden, kulturnämnden och stadsdelsnämnderna ska i samarbete med kommunstyrelsen intensifiera samverkan när det gäller verksamhet för nyanlända barn och ungdomar.
14. *Arbetsmarknadsnämnden* ska i samverkan med utbildningsnämnden och socialnämnden utreda möjligheten för Jobbtorg Stockholm att erbjuda arbetsmarknadsrelaterade och samhällsorienterande aktiviteter för ensamkommande ungdomar.
15. Utbildningsnämnden och *arbetsmarknadsnämnden* får i uppdrag att utreda en skolform med kombinerad gymnasieutbildning och vuxenutbildning.
16. Överförmyndarnämnden ska förstärka utbildning och stöd för gode män.

### **Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter**

Arbetsmarknadsförvaltningen har tagit del av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande avseende det fortsatta arbetet med nyanlända och asylsökande i Stockholms stad. Arbetsmarknadsförvaltningen har valt att i sitt yttrande över remissen i huvudsak fokusera på de förslag som direkt berör arbetsmarknadsnämndens verksamhetsområden eller särskilda uppdrag.

### **Nya men fortsatt osäkra prognoser**

Den internationella flyktingkrisen fortgår. Starka drivkrafter att söka skydd möter politiska åtgärder för att begränsa migration. Inom EU råder samsyn kring behovet av en restriktiv migrationspolitik. Samtidigt råder stor oenighet mellan EU:s medlemsländer i hur migrationsfrågan ska hanteras långsiktigt. Försöket till militärkupp i Turkiet ökar osäkerheten. Turkiet är en

nyckelaktör i migrationsöverenskommelsen med EU vars syfte är att säkerställa att färre människor ska söka asyl i Europa. Framkomligheten på väg till och genom Europa begränsas. Inrättandet av gräns- och ID-kontroller inom Schengenområdet har försvårat möjligheten att söka asyl i Sverige. I flera länder, däribland Sverige, vidtas åtgärder för att färre människor ska söka asyl, bland annat genom mer restriktiva asyllagstiftningar. Migrationsverket konstaterar i sin senaste verksamhets- och utgiftsprognos 25 juli att antalet asylsökningar har minskat kraftigt. Sedan början av mars har antalet ansökningar stabiliserats till cirka 500 per vecka.

Prognosen för antalet asylsökande har skrivits ned jämfört med tidigare prognos från april. Prognosen 2016 och 2017 utgår som i tidigare prognoser från ett nedre och ett övre scenario samt ett planeringsantagande däremellan. Politisk utveckling och händelser i omvärlden gör att osäkerheten ökar över tid och ger ett högre antagande för 2017

#### Prognos asylsökande 2016 - 2017

Antal asylsökande 2016	2014		2015		Prognos 2016				Prognos 2017**			
	Utfall	Utfall	Lägre	Högre	Planering	förändr.	Lägre	Högre	Planering	förändr.		
Syrien	30 583	51 338	5 500 - 12 500	7 400	-10 600	9 300 - 23 800	16 500	-1 500				
Irak	2 666	20 858	2 800 - 5 000	3 200	+200	3 600 - 8 800	5 300	+2 300				
Statslös, Jord, Lib.	8 614	9 240	2 000 - 4 500	2 400	-2 600	2 000 - 7 000	3 800	-1 200				
Afghanistan	3 104	41 564	3 400 - 5 000	3 600	-2 400	3 400 - 5 000	4 100	-1 900				
Iran	1 001	4 558	1 400 - 1 500	1 400	-100	1 400 - 1 600	1 500	+0				
Eritrea	11 499	7 233	1 400 - 2 500	1 500	-2 500	2 500 - 6 100	3 300	-700				
Somalia	4 831	5 465	2 000 - 3 500	2 500	-2 500	2 000 - 5 000	3 300	-1 700				
Västra Balkan	5 732	6 590	2 000 - 3 500	2 500	-2 500	2 000 - 7 000	2 800	-2 200				
Övriga	14 272	20 589	9 500 - 12 000	10 000	-2 500	9 500 - 13 400	10 600	-1 900				
<b>Totalt</b>	<b>83 301</b>	<b>162 877</b>	<b>30 000 - 50 000</b>	<b>34 500</b>	<b>-25 500</b>	<b>35 700 - 77 700</b>	<b>51 200</b>	<b>-8 800</b>				
varav BUV*	7 049	35 369	2 600 - 5 100	3 000	-4 000	2 700 - 7 700	4 500	-2 500				

\*Barn utan vårdnadshavare

\*\* Inkluderar omplacering av 5 700 asylsökande enligt EU-överenskommelse från 2015

Källa: Migrationsverket Verksamhets- och kostnadsprognos Juli 2016

Migrationsverket bedömer att den genomsnittliga handläggningstiden för förstagångsansökningar beräknas stiga till cirka 12 månader innan utvecklingen vänder i mitten av 2017. Det är samma bedömning som i föregående prognos.

Den 20 juli trädde ny tillfällig lag i kraft, Lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Lagen gäller till och med den 19 juli 2019 och innebär att människor som får skydd i Sverige får tillfälliga istället för permanenta uppehållstillstånd. Person som bedöms vara flykting får ett uppehållstillstånd som gäller i tre år och person som bedöms vara alternativt skyddsbehövande får ett tillstånd för 13 månader med möjlighet till två års förlängning efter omprövning. Ett barn ska i vissa fall kunna beviljas permanent uppehållstillstånd med

hänsyn till barnets hälsotillstånd. Kvotflyktingar ska fortfarande beviljas permanenta uppehållstillstånd. Övriga skyddsbehövande ska inte ha rätt till uppehållstillstånd.

När ett tidsbegränsat uppehållstillstånd löper ut ska permanent uppehållstillstånd kunna beviljas, om personen kan försörja sig. En person som inte fyllt 25 år ska bara beviljas permanent uppehållstillstånd om han eller hon fullföljt gymnasieutbildning eller motsvarande.

Lagen innebär också begränsad rätt till anhörginvandring. Person som bedöms vara alternativt skyddsbehövande ska inte ha rätt till familjeåterförening, med undantag om ansökan om asyl har lämnats senast den 24 november 2015. Person som bedöms ha flyktingstatus har fortsatt rätt till familjeåterförening.

Försörjningskrav vid familjeåterförening ska utvidgas till att även omfatta ett krav på att anknytningspersonen ska kunna försörja familjemedlemmen som kommer hit och ha en bostad av tillräcklig storlek och standard. Försörjningskravet gäller inte om den anhörige ansöker om uppehållstillstånd inom de tre första månaderna efter att den skyddsbehövande beviljats uppehållstillstånd eller om anknytningspersonen är ett barn.

Lagen ska tillämpas på beslut som fattas under lagens giltighetstid med undantag för ensamkommande barn och familjer med barn under 18 år som bedöms vara i behov av skydd om de ansökt om asyl före 24 november 2015.

Alternativt skyddsbehövande utgör en majoritet av de som får skydd i Sverige. Till alternativt skyddsbehövande tillhör de flesta syrier. Under 2015 beviljades 10 procent av alla syrier som sökte asyl flyktingstatus i Sverige. Det innebär att nio av tio syrier mister rätten till familjeåterförening.

Enligt den tillfälliga lagen kan tillfälliga uppehållstillstånd omvandlas till permanent under krav att personen kan försörja sig själv. Arbetsmarknadsförvaltningen ser fördelar med incitament som leder till att fler kommer ut i arbete men befärdar samtidigt att drivkraften för att ta vilket arbete som helst kan ge oönskade konsekvenser på sikt för den enskilde såväl som för samhället. Möjligheterna som ett permanent tillstånd innebär kan komma att överskugga en mer långsiktig och hållbar planering för arbetslivet. Etableringsinsatser avbryts, högutbildade konkurrerar med lågutbildade om enklare arbeten, arbetsgivare går miste om

kompetens, risk för att nyanlända utnyttjas på svensk arbetsmarknad är några exempel.

Migrationsverket skriver i sin prognos att beräkningarna över antalet inskrivna utgår från att lagen om mottagande av asylsökande (LMA) anpassas så att den som ansöker om förlängning av sitt tidsbegränsade uppehållstillstånd inte behöver återinskrivas i mottagningen under tiden som förlängningsansökan prövas och då avbryta en pågående etablering. Oförändrade regler skulle förutom stora kostnadsökningar för Migrationsverket också innebära konsekvenser för individen som påbörjat sin etablering. Om etableringen avbryts och den enskilde återinskrivs i mottagningen, upphör rätten till ersättning från kommunen och den enskilde omfattas istället av LMA. För individen kan det innebära att inte ha råd att bo kvar i bostaden. Arbetsmarknadsförvaltningen följer fortsatt utvecklingen i frågan.

En stor del av de flyktingar som har tagits emot i Stockholms stad de senaste åren är anhöriga som har beviljats uppehållstillstånd grundat på anknytning till person som har beviljats uppehållstillstånd på grund av skyddsskäl. Av stadens totala flyktingmottagande under år 2012 – 2014 var ca 20 procent anhöriga och år 2015 ca 30 procent.

Ansökan om uppehållstillstånd på anknytning ska vara beviljad innan inresan till Sverige. När anknytningspersonen bosatt i staden inte har lyckats ordna boende åt familjen är det inte ovanligt att familjen vid ankomsten till Sverige eller senare vänder sig till stadsdelsförvaltningarna för stöd.

Som nämnts ovan kommer den tillfälliga lagstiftningen innebära ett skärpt försörjningskrav vid anknytningsinvandring oavsett vem anknytningspersonen i Sverige är eller på vilken grund denne är bosatt i landet. Migrationsverket förutspår att antalet anknytningsärenden kommer att öka när det är fler som får uppehållstillstånd, inte minst från år 2019 då den tillfälliga lagstiftningen upphör att gälla och det blir möjligt för fler att ansöka om familjeåterförening. För närvarande är handläggningstiderna väldigt långa för många som väntar på familjeåterförening och Migrationsverket har att hantera ansökningar både utifrån den gamla och nya lagstiftningen.

Diskussioner och planering av flyktingmottagandet tar oftast sin utgångspunkt från personer som sökt eller beviljats asyl som redan vistas i Sverige. Anhöriga är ett faktum när de reser in i landet med

klara tillstånd och bör enligt Arbetsmarknadsförvaltningen tas större hänsyn till i planeringen av mottagandet av flyktingar.

Stadsledningskontoret skriver i sitt ärende att det är mycket sannolikt att behovet av akuta jourboenden kommer att tillta för målgruppen egenbosatta och inresta anhöriga i och med det ökade flyktingmottagandet. Arbetsmarknadsförvaltningen delar den bedömningen och välkomnar stadsledningskontoret förslag om att kommunstyrelsen uppmanar socialnämnden att i samarbete med SHIS och stadsdelsnämnderna i enlighet med budgetuppdraget se över och öka tillgången på tillfälliga boenden för familjer.

Efter att ha tagit del av olika prognoser konstaterar förvaltningen att delar av de beräkningar och bedömningar som gjorts i ärendet från stadsledningskontoret redan behöver revideras. Detta eftersom det beräknade antalet asylsökande har sjunkit markant i den senaste prognosen vilket konkret innebär att Migrationsverket gör bedömningen att långt färre kommer att söka asyl i Sverige framledes. Om de nya prognoserna stämmer innebär detta konkret att färre asylsökande kommer att bosätta sig i staden.

Enligt Migrationsverkets statistik från 1 augusti 2016 är det 6 688 personer boende i Stockholm som saknar uppehållstillstånd (varav 1 676 ensamkommande barn). Motsvarande antal var den 1 januari 8 191 personer (varav 2 122 ensamkommande barn) vilket visar på samma minskande trend som Migrationsverkets prognos.

Flera faktorer spelar in vid en bedömning om hur många personer som efter uppehållstillstånd förväntas folkbokföra sig och påbörja sin etablering i Stockholm. Migrationsverkets prioriteringar av ärenden, arbetssätt och handläggningstid är några exempel som påverkar mottagandet

Beslut väntas om hur många personer som kommer att anvisas till Stockholm 2017 enligt den nya bostättningslagen (2016:38). På uppdrag av Arbetsmarknadsdepartementet överlämnade Migrationsverket i mitten av juni ett förslag på länstäl 2017 till regeringen. Regeringen kommer att fastställa länstalen i en förordning och beslut förväntas komma i slutet av augusti. På grundval av länstalen ska Länsstyrelserna därefter besluta om fördelningen mellan kommuner inom länet (kommuntal).

Förvaltningen konstaterar sammanfattningsvis att snabba förändringar i flyktingströmmar och prognoser medför stora svårigheter att på ett relevant sätt bedöma hur många personer med

uppehållstillstånd som slutligen kan förväntas bosätta sig i Stockholms stad de kommande åren och därmed vilka behov som kommer att finnas. Detta innebär att det bör finnas en flexibilitet i stadens planering och beredskap.

#### Allmänna förslag och synpunkter på ärendet

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande är skrivet utifrån den akuta situation som uppstått med bakgrund av den rådande flyktingsituationen i vår omvärld och som presenterades i Migrationsverkets prognos från februari 2016. I stadsledningskontorets tjänsteutlåtande identifieras en akut situation avseende ökat antal anvisade nyanlända och bristen på bostäder i staden. Arbetsmarknadsförvaltningen anser i likhet med det som framställs i ärendet att bristen på bostäder är ett prioriterat område som för den enskilde är av högsta vikt och behöver lösas skyndsamt.

I det fortsatta arbetet med översyn av stadens långsiktiga arbete vill förvaltningen dock betona vikten av förslag på hur staden ska arbeta långsiktigt efter att den enskildes primära behov av boende och eventuella sociala insatser är tillgodosedda.

#### Behov av en stadsövergripande samordning

I den tidigare översynen som presenterades i rapport av uppdraget ”Övergripande riktlinjer för flyktingmottagande i Stockholms stad” (AMN 2015-0307-01.01) lyftes frågan om samordning som ett vidare utvecklingsområde. Rapporten visade att ansvaret för mottagandet av flyktingar är uppdelat på flera olika förvaltningar i staden. Det saknades även en entydig samordning av arbetet i staden då ett visst samordningsansvar ligger på flera förvaltningar. Rapporten uttryckte därmed ett behov av att förtydliga och utveckla samordningen kring frågor som rör flyktingar. Arbetsmarknadsförvaltningen anser att en förbättrad samordning skulle på sikt resultera i en större tydlighet, både i den interna och den externa kommunikationen och öka förutsättningarna för en etablering av nyanlända som kan bidra till den sociala hållbarhet som staden behöver när antalet nyanlända i staden ökar.

Arbetsmarknadsförvaltningen välkomnar med bakgrund av detta att en särskild översyn har tillsatts och påbörjats av stadsledningskontoret avseende bland annat samordningen.

#### Ett långsiktigt strategiskt arbete

Som tidigare nämnts anser arbetsmarknadsförvaltningen att ett stadsövergripande program eller strategi för arbetet med nyanlända ska med fördel vara långsiktigt och gå utöver att enbart fokusera på

att lösa bostadsituationen och initiala sociala insatser. För att skapa goda förutsättningar för nyanlända att etablera sig i Stockholms stad behöver förslag utvecklas för att bättre inkludera utbildning och arbetsmarknad. Genom att lyfta fram utbildnings- och arbetsmarknadsfrågor sätts etableringen i fokus snarare än enbart primära sociala behov. Att tillgodose nyanländas sociala behov och behov av bostad är väldigt viktiga frågor som självklart bör prioriteras men stadens fortsatta arbete måste inkludera ett långsiktigt perspektiv där bostad och socialt stöd är ett första steg i individens etablering men där utbildning och arbete är förutsättningarna för att etableringen blir långsiktigt framgångsrik.

En konkret fråga som staden kan ta ställning till ur ett arbetsmarknadsperspektiv är huruvida nyanlända inom etableringen hos Arbetsförmedlingen ska beredas möjlighet att få ett så kallat stockholmsjobb (tidigare känt som kommunal visstidsanställning). En sådan satsning skulle kunna ge fler möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden och på sikt skulle detta kunna innebära att färre är i behov av försörjningsstöd och kommunala arbetsmarknadsinsatser.

Förvaltningen har för egen del inlett samtal med Arbetsförmedlingen om hur staden och arbetsförmedlingen ska utveckla sin samverkan för att fler nyanlända snarast ska kunna komma ut i arbete eller tillförsäkras relevanta insatser.

Arbetsmarknadsförvaltningen delar stadsledningskontorets uppfattning att samverka med det civila samhället är ett viktigt komplement till stadens åtagande och insatser. Under 2016 har Länsstyrelsen i Stockholms län tillsammans med Stockholms stad och kringliggande kommuner ansökt om och beviljats medel från Asyl- migrations- och integrationsfonden (AMIF) till projektet Välj Inkludering Delaktighet Aktivitet (VIDA). Målgruppen för projektet är nyanlända personer som deltar i Arbetsförmedlingens etablering och personer som deltar i verksamheter anordnade av kommunen. Projektet ska erbjuda aktiviteter inom civilsamhället i syfte att verka nätverks-, språk- och hälsofrämjande. Projektet syftar även till att undersöka hur samverkan kan formaliseras med civila samhället.

Under 2015 tecknade förvaltningen ett avtal med Individuell människohjälp (IM) om Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP). Verksamheten som alltjämt fortgår har lett och leder till att kontakt skapas och fördjupas mellan nyanlända och etablerade

stockholmare. Verksamheten har utvärderats tidigare under året och visar på goda resultat och positiva effekter av samverkan. Förvaltningen har även IOP med Internationella Bekantskaper för verksamheterna Svenska med baby och Medpratare, som även de möjliggör möten mellan nyanlända och etablerade personer.

Förvaltningen anser att IOP som samverkansform med civilsamhället kan utvecklas ytterligare i frågor som rör mottagande och integration av nyanlända.

### Utbildning

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att utbildning är en central och strategisk fråga för staden i arbetet med nyanlända och asylsökande. I stadsledningskontorets ärende lyfts frågan om utbildningsnämndens utökade behov av utbildningslokaler samt behovet av att rekrytera lärare. Detta är dock inte utmaningar som enbart är relevanta för utbildningsnämnden och skolan för barn och ungdomar. Bristen på lärare som kan undervisa i svenska som andra språk kommer även att bli en utmaning för sfi – det vill säga undervisning i svenska för vuxna. Redan idag är rekryteringen av behöriga lärare i svenska som andraspråk en utmaning. Den lösning som presenteras i ärendet att rekrytera sedan tidigare pensionerade lärare kan avhjälpa en akut situation men ytterligare förslag behöver arbetas fram gällande en mer långsiktig lärarförsörjning.

SFI Stockholm har tagit fram en prognos för antal studerande på sfi. Under år 2016 beräknas antalet studerande vid sfi uppgå till 10 500 heltider. Det finns dock en osäkerhet över prognoserna med bakgrund av den flyktingsituation som råder. Antal sfi-elever kommer med allra största sannolikhet att öka. SFI Stockholm bedömer dock det osäkert hur stor ökningen blir. En sannolik ökning är cirka 3 000 fler studerande under 2017 baserat på följande fakta och antaganden.

Antalet nyanlända som aviseras till Stockholm i enlighet med bosättningslagen är i år 2 810 individer. Förvaltningens beräkning är att cirka 60 procent av dessa är vuxna. Samtliga av dessa har rätt till etableringen och är sannolikt i behov av sfi. Detta innebär minst 1 600 fler elever till sfi. Med bakgrund av Migrationsverkets handläggningstider bedömer förvaltningen att de flesta av dessa personer kommer att kommunplaceras i staden i slutet av 2016 och blir då aktuella på sfi under 2017.

Det är även värt att notera att antal EU-medborgare som läser på sfi ökar. Sedan hösten 2014 har antal EU-medborgare ökat konstant.



Elevantalet kommer högst sannolikt att fortsätta öka. Den samlade bedömningen arbetsmarknadsförvaltningen gör att allt fler väljer att bosätta sig i Stockholms stad och är i behov av sfi.

Det är dock fortfarande oklart i vilken omfattning eleverna kommer att studera. Det är högst sannolikt att fler läser på deltid utifrån incitamenten i lagen om tillfälliga uppehållstillstånd att komma i arbete och egen försörjning.

Med bakgrund av detta uppskattar arbetsmarknadsförvaltningen att stadens kostnader för sfi kommer att öka i takt med att antalet studerande ökar. SFI Stockholm erbjuder sfi både inom egen regi och hos upphandlade aktörer. Förvaltningen gör bedömningen att verksamheten klarar ökade volymer utifrån de prognoser som gjorts men att rekryteringen av behöriga lärare på sikt kan bli en utmaning.

Lagförändringar avseende den kommunala vuxenutbildningen och sfi kräver en ökad parallellitet när de båda skolformerna blir en. Avsikten med detta är att öka möjligheterna för studerande att kombinera studier vid sfi med kurser inom grundläggande och gymnasial vuxenutbildning. Detta ställer högre krav på flexibilitet av skolorna likväl som ökad efterfrågan på studie- och yrkesvägledning. Arbetsmarknadsförvaltningen bedömer att den ökade parallelliteten kommer att betyda ökade kostnader för vuxenutbildning och sfi. Förvaltningen ser dock att det finns långsiktiga vinster med ökad parallellitet då den lokala arbetsmarknaden i Stockholm är kunskapsintensiv och parallellitet ökar studerandes möjligheter att komplettera sin utbildning på ett mer effektivt sätt.

#### **Fördelning av extra statsbidrag med anledning av flyktingsituationen**

Arbetsmarknadsförvaltningen önskar förtydligande från kommunstyrelsen angående när statsbidraget med anledning av flyktingsituationen kommer utbetalas till nämnderna. Vidare behövs förtydligande avseende under vilken period dessa medel kan användas samt om ombudgetering till nästa år är möjlig.

#### **Fördelning av generalschablonen**

Arbetsmarknadsförvaltningen anser på ett övergripande plan avseende fördelningen av generalschablonen att det tydligare kan framgå hur stadsdelsnämnderna ska använda de medel som tillförts för att skapa bättre förutsättningar för nyanländas långsiktiga etablering i staden. Förvaltningen ser gärna att detta förtydligas i

samband med budget 2017 där uppdrag och aktiviteter tydligt framgår.

Arbetsmarknadsförvaltningen har tagit del av stadsledningskontorets skrivelse avseende fördelningen av generalschablonen och anser att vissa delar i texten med fördel kan förtydligas samt ytterligare kompletteras. Nedan presenteras arbetsmarknadsförvaltningens förslag till förändringar i texterna. Ändringarna är skrivna i kursiv stil.

Från sidan 16 i ärendet:

*”Migrationsverket betalar ut ersättning till kommunen för etablering och introduktion av nyanlända personer, (”generalschablon”). Ersättningen betalas ut utan ansökan för varje nyanländ person med uppehållstillstånd som tas emot av kommunen. *Flera kommuner kan ta del av ersättningen om personen flyttar under de första 24 månaderna efter mottagandet. Ersättningen betalas ut vid nio tillfällen under en tvåårsperiod och ska täcka kommunens kostnader för etableringsinsatser för nyanlända personer.**

*Från och med 1 januari 2016 höjdes schablonersättningen för personer 0-64 år mottagna från och med 160101 från 83 100 kr till 125 000 kr, gällande personer som fyllt 65 år har schablonen höjts från 52 000 kr till 78 200 kr. För personer som är mottagna till och med 151231 har en sänkning skett av schablonersättning, från 83 100 kr till 82 700 kr för personer 0-64 år samt från 52 000 kr till 51 800 kr för personer som fyllt 65 år.*

Till och med 2015 har hela schablonbeloppet för personer över 64 år ingått i arbetsmarknadsnämndens intäktskrav. Stadsledningskontoret föreslår att beloppet i sin helhet överförs till stadsdelsnämnderna. Av de 2 810 *från anläggningsboenden (så kallad ABO)* som kommer att tas emot under 2016 väntas dock ett litet antal vara över 65 år.”

Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår även att texten om ”stadsdelsnämndernas kostnader” (sidan 18) förtydligas enligt följande genom att skillnaderna mellan ensamkommande barn som är asylsökande och har beviljats uppehållstillstånd presenteras. Förvaltningen föreslår följande skrivning:

*”För ensamkommande barn*

#### Asylsökande ensamkommande barn

Utredningskostnad kan återsökas. De flesta asylsökande barn ingår i ök, ersätts med schablon 1 600 kr/dygn samt återsöks 300 kr per belagd plats och dygn. Faktiska kostnader för asylbarn söks för tid innan anvisning till kommunen, LVU-placeringar och närståendeboenden. Resterande vårdkostnader ersätts med schablon 1900 kr/dygn. Utredningskostnader samt transportkostnader till anvisningskommun kan också återsökas.

#### Ensamkommande barn som beviljats uppehållstillstånd

Faktiska kostnader för vård, extra omkostnader kan sökas. Stödboende (träningsboende, utslussningslägenhet, + 18-års verksamhet ingår) ersätts med schablon 1000 kr/dygn.

Därutöver kan nämnas att regeringen planerar att införa ett nytt ersättningsystem för mottagandet av ensamkommande barn från den 1 januari 2017. Bland annat föreslås ändrade ersättningsnivåer och ändrade administrativa rutiner för återsökning av statsbidrag.

#### För övriga vuxna generellt

Handläggning/utredning/personal, ekonomiskt bistånd, placeringar individ- och familjeomsorgen, trygghetsinsatser (t ex för att hantera trångboddhet och skapa fritidsaktiviteter för unga) samt övrigt där behov uppstår.

Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår följande tillägg i texten avseende ”ny enhet inom socialnämnden”:

#### Ny enhet inom socialnämnden

Socialnämnden skapar under 2016 en ny enhet/etableringskontor för mottagande av de nyanlända som anvisas till kommunen efter att ha bott på anläggningsboende (abo) och vidarebosatta personer (kvotflyktingar) i väntan på att påbörja etablering i Arbetsförmedlingens regi. Migrationsverket betalar ut ersättning för initiala kostnader för personer som kommunplaceras från ett anläggningsboende (under 2016 är beloppet 7 500 kr för vuxna och 3 000 kr för barn) för att täcka kommunens kostnader för ekonomiskt bistånd innan etableringsersättning börjar utbetalas. Den nya enhetens kostnader består till största delen av ekonomiskt bistånd, handläggning, samhällsvägledning, tolktjänster, administration och lokaler. Det är oklart hur stora enhetens kostnader kommer att bli”.

### Övriga uppdrag

Arbetsmarknadsförvaltningen har tagit del av de förslag på övriga uppdrag till berörda nämnder som framställs i stadsledningskontorets ärende. Förvaltningen har inga synpunkter på de förslag om uppdrag som åläggs arbetsmarknadsnämnden utöver att ett förtydligande är bra gällande vilken nämnd som bär det samordnande ansvaret när samma uppdrag åläggs flera nämnder i samverkan. Vidare önskar förvaltningen en tidplan för att bättre kunna organisera verksamheten. Detta särskilt med bakgrund av de prognoser som visar att antalet kommunmottagna personer kommer att vara särskilt högt år 2016 och 2017 vilket innebär att arbetet med uppdragen bör påbörjas skyndsamt om de ska få önskad effekt.

---

### Bilagor

1. Remiss ”Nyanlända och asylsökande i Stockholms stad”
2. Projektdirektiv översyn av flyktingmottagande